

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 1

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 1. – 772 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Kuzmin Eduard

TOWARDS THE DESIGN OF A SYSTEM OF PUNISHMENTS IN INTERNATIONAL
CRIMINAL LAW 233

Мануйлова Катерина Вікторівна

ЮРИСДИКЦІЙНІ ТА НОРМАТИВНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ
НЕПОВНОЛІТНІХ У КОНТЕКСТІ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ 235

Цибульська Ольга Юрійвна

ЩОДО ПИТАННЯ НЕДОТРИМАННЯ НОРМ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ ПРИ
РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА СУДОВИЙ ЗАХИСТ ЧЕРЕЗ РЕЛІГІЙНІ ПЕРЕКОНАННЯ В УМОВАХ
ЦИФРОВІЗАЦІЇ 238

Войтович Павло Петрович

ПРАВО НА УЧАСТЬ ЯК ШЛЯХ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ. 241

Hryb Anna

INTERNATIONAL PROTECTION OF HUMAN RIGHTS IN THE INFORMATION SOCIETY 244

Плотніков Олексій Вікторович

УХВАЛЕННЯ КОНВЕНЦІЇ ПРО ДЕЯКІ ВИДИ ЗВИЧАЙНОЇ ЗБРОЇ ЯК ВИЗНАЧАЛЬНИЙ КРОК
В ФОРМУВАННІ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ОБМЕЖЕННЯ ЗАСТОСУВАННЯ
ДЕЯКИХ ВИДІВ ОЗБРОЄНЬ В БОЙОВИХ ДІЯХ. 247

Федорова Тетяна Сергіївна

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО У СУЧАСНИХ ВИКЛИКАХ УКРАЇНИ: КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ 250

Hrebeniuk Dmytro

THE DISCUSSION AROUND THE DEFINITION OF «EUROCRIME» 252

Бірюков Руслан Миколайович

СТАНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ ПРОТОКОЛІВ ДО КОНВЕНЦІЇ ПРО ЄВРОПОЛ 255

Бондарюк Ольга Олегівна

ПРОБЛЕМАТИКА В ПРОЦЕДУРІ ПОВЕРНЕННЯ ВИКРАДЕНИХ ДІТЕЙ НА ПОСТІЙНЕ МІСЦЕ
ПРОЖИВАННЯ 258

Галат Владислав Ігорович

ВПЛИВ ВІЙНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ
ДОГОВОРІВ МІЖНАРОДНОЇ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ ТОВАРІВ: ВИКЛИКИ ТА СТРАТЕГІЇ ДЛЯ
ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ 262

Жакун Маргарита Юріївна

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ МОРСЬКОЇ ГАЛУЗІ В УМОВАХ ВІЙНИ:
СИНЕРГІЯ ВОЄННОЇ ДИПЛОМАТІЇ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ 265

Івахненко Єлизавета Олександрівна

ДО ПРОБЛЕМИ ВСТАНОВЛЕННЯ СУТНОСТІ ДЕФІНІЦІЇ КІБЕРПРОСТОРУ ТА
МІЖНАРОДНОГО РЕГУЛЮВАННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ 269

Марченко Дмитро Вікторович

ЕЛЕКТРОННІ ДОГОВОРИ В МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ: КОЛІЗІЙНІ ПИТАННЯ
ФОРМИ ТА ПРОБЛЕМИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ 271

Омельченко Іван Ігорович

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ПРОПОРЦІЙНОСТІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ
ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ 274

Островерхий Олександр Олександрович

МЕХАНІЗМИ ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПОКАРАННЯ ЗА
ЗЛОЧИН АГРЕСІЇ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ. 279

Раздорожний Герман Юрійович

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ ЗАХИСТУ ПРАВ АДВОКАТІВ 281

Редченко Ярослав Олександрович

ЕМІСІЯ ТА ОБІГ ЦИФРОВИХ ВАЛЮТ: ПОРІВНЯННЯ МІСА ТА ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ... 284

10. Blinding Weapons: Reports of the Meetings of Experts Convened by the International Committee of the Red Cross on Battlefield Laser Weapons: 1989-1991, Geneva, ICRC, 1993. URL: <https://repository.graduateinstitute.ch/record/11057> (дата звернення: 07.11.2024).

11. Draft Protocol on Blinding Weapons. working paper submitted by the ICRC, document CCW/CONF. I/GE/CRP.28, 12 August 1994. URL: <https://documents.un.org/doc/undoc/%20/g96/646/70/pdf/g9664670.pdf> (дата звернення: 07.11.2024).

Ключові слова: обмеження озброєнь, деякі види звичайної зброї, правова оцінка озброєнь, Конвенція про деякі види звичайної зброї, Протоколи до Конвенції про деякі види звичайної зброї.

Keywords: limitations of weapons, certain types of conventional weapons, legal review of weapons, Convention on certain conventional weapons, Protocols to the Convention on Certain Conventional Weapons.

Федорова Тетяна Сергіївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри міжнародного та європейського права,
кандидат юридичних наук*

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО У СУЧАСНИХ ВИКЛИКАХ УКРАЇНИ: КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

З часу початку збройної агресії Російської Федерації у 2014 році, Україна перебуває в епіцентрі глибокої міжнародно-правової кризи. Анексія Криму, бойові дії на Донбасі, а з 2022 року – повномасштабне вторгнення стали викликом не лише для національної безпеки, а й для дієвості системи міжнародного права загалом. У цих умовах саме правові міжнародні механізми розглядаються як ключовий засіб захисту державного суверенітету, територіальної єдності та основоположних прав людини.

Останні десять років відзначаються різноманітними глобальними подіями, що актуалізували необхідність перегляду та адаптації норм міжнародного права. Серед таких явищ – збройні конфлікти на різних континентах, посилення терористичної активності, пандемія COVID-19, кіберзагрози, поглиблення міграційних криз та інтенсивне впровадження новітніх технологій. Усі ці чинники, разом з російсько-українською війною, стимулювали дискусії щодо ефективності чинної системи міжнародного регулювання [1, с. 55–58].

Варто зауважити, що порушення територіальної цілісності України є яскравим прикладом недосконалості міжнародно-правових гарантій. Незважаючи на чіткі заборони щодо насильницького зміни кордонів, закріплені в Статуті ООН та інших міжнародних актах, зокрема Гельсінському Заключному акті, реакція світової спільноти залишилася переважно політичною, а не правовою. Цей кейс

свідчить про потребу розширення інструментарію для превентивного реагування на агресію [2, с. 102–104].

Особливу увагу заслуговує міжнародне гуманітарне право, яке спрямоване на обмеження шкоди під час конфліктів. Проте практика показує, що навіть основоположні документи – такі як Женевські конвенції – не завжди захищають цивільне населення. Масштабні обстріли житлових кварталів, катування та примусове переміщення осіб стали звичним явищем у зоні бойових дій. Це вказує на необхідність формування дієвих моніторингових структур із чітко визначеною правовою відповідальністю сторін [2, с. 105–107].

Крім того, агресивна поведінка держави, що порушує міжнародне право, має отримати відповідну правову оцінку в рамках міжнародних юрисдикцій. Україна активно ініціювала процеси в Міжнародному суді ООН, ЄСПЛ, МКС, домагаючись юридичного визнання фактів агресії та воєнних злочинів. Водночас важливо продовжити тиск на світову спільноту з метою створення спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України [3, с. 213–220].

Слід зазначити, що без належного механізму відповідальності самі правові норми стають декларативними. Верховенство права повинно мати інституційні механізми забезпечення та захисту, особливо в ситуаціях збройного тиску на суверенні держави [4, с. 45–47].

Одним із критичних елементів забезпечення гуманітарної безпеки є реалізація міжнародних стандартів прав людини. За даними посібника «Захист прав людини...», ефективна імплементація таких стандартів потребує не лише формальної адаптації законодавства, а й реального механізму впливу на державу-агресора через міжнародні правові інститути [5, с. 61–65].

Колективна монографія кафедри міжнародного та європейського права НУ «ОЮА» також підкреслює, що Україна стала не лише об'єктом агресії, а й суб'єктом змін у міжнародному праві. Її досвід боротьби за власний суверенітет, взаємодія з міжнародними судами, політична мобілізація стали основою для переосмислення глобальних механізмів безпеки та правосуддя [6, с. 98–100].

З урахуванням наведеного, можна зробити висновок: міжнародне право перебуває на етапі глибокої трансформації, що обумовлена сучасними загрозами.

Для ефективного реагування на такі виклики необхідне реформування існуючих механізмів, зокрема: вдосконалення санкційної політики, підвищення швидкості та дієвості судових рішень, а також створення нових інструментів попередження агресії.

Список використаних джерел:

1. Brownlie I. Principles of Public International Law. Oxford : Oxford University Press, 2019. С. 55–58.
2. Sassoli M. International Humanitarian Law: Rules, Controversies, and Solutions to Problems Arising in Warfare. Edward Elgar, 2020. С. 102–107.

3. Schabas W. A. The International Criminal Court: A Commentary on the Rome Statute. Oxford University Press, 2016. – С. 213–220.

4. Федорова Т. С. Ідея верховенства права у міжнародно-правовому дискурсі. *Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень* : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –Т. 1. С. 45–47.

5. Федорова Т. С. Захист прав людини в сучасному міжнародному та європейському праві : навч.-метод. посібник / Х. Бехруз, А. Гріб та ін. ; за ред. Х. Бехруз; НУ «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2023. С. 61–65.

6. Федорова Т. С. Міжнародне право та євроінтеграційні перспективи України: сучасні виклики : колективна монографія / Х. Н. Бехруз, М. Р. Аракелян, С. С. Андрейченко та ін. Одеса : Фенікс, 2023. С. 98–100.

Ключові слова: міжнародне право, територіальна цілісність, агресія, міжнародна відповідальність, гуманітарне право, конфлікт.

Keywords: international law, territorial integrity, aggression, international responsibility, humanitarian law, conflict.

Hrebeniuk Dmytro

National university «Odesa law academy»

PhD, Associate Professor of The Department of International and European Law

THE DISCUSSION AROUND THE DEFINITION OF «EUROCRIME»

Traditionally, it is noted that the European legal space is increasingly dominated by the trend towards the formation of new legal categories reflecting the evolution of criminal law instruments within the framework of supranational integration structures. One of such categories that has attracted attention in recent years is the phenomenon of «eurocrime». Despite its increasing use in journalistic, expert and even political sources, the national legal doctrine still lacks a single, well-established definition of this phenomenon. Therefore, it is quite logical that numerous discussions on the essence, structure and legal nature of «eurocrime» are taking place.

The definition of a «eurocrime» is faced with a number of conceptual issues that have both theoretical and applied aspects. In this context, we are talking about the distinction between general criminal offences with a cross-border element, crimes that threaten the interests of the members of the integration association, namely the European Union (hereinafter – the EU), and international crimes in the classical sense, such as genocide or crimes of aggression. The absence of a clear definition in the EU primary and secondary law is a matter of some debate, which complicates both the harmonisation of criminal legislation of the member states and the construction of an effective system of supranational criminal jurisdiction. The study of «eurocrime» is not